

Людмила Дем'янюк,

канд. іст. наук, ст. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ З БІБЛОТЕЧНОЇ СТАТИСТИКИ: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Обґрунтовується запровадження в Україні міжнародного стандарту ISO 2789:2013 Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика, аналізуються особливості перекладу термінологічних дефініцій. У процесі здійснення перекладу нормативного документа з бібліотечної статистики визначено групи термінів, поява яких пов'язана з трансформацією бібліотечної діяльності, зумовленою впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, і потребує подальшої узгодженої співпраці лінгвістів та бібліотечних фахівців з метою їх уніфікації. Відзначено, що уніфікація термінів та визначення понять у сфері бібліотечної статистики сприятиме оптимізації формування оновленої системи статистичних показників та розвиватиме терміносистему бібліотечної справи загалом.

Ключові слова: Міжнародна організація з стандартизації (ISO), міжнародний стандарт ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика, імплементація міжнародних стандартів, переклад, терміни та дефініції.

Міжнародні стандарти – нормативні документи, ухвалені міжнародними організаціями. Їх основним призначенням є створення єдиного міжнародного методичного підґрунтя для розроблення нових і вдосконалення вже діючих систем якості та їх сертифікації. У Законі України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 р. № 1315-VII міжнародний стандарт визначається як стандарт, ухвалений міжнародною організацією зі стандартизації і доступний широкому колу користувачів [6]. Міжнародні стандарти акумулюють у собі передовий світовий досвід стандартизації, унормування технологічних процесів, здійснюючи таким чином вплив на науково-технічні, культурні, торговельні обміни між країнами. Тому всі держави прагнуть їх оперативного впроваджувати,

якщо не повністю, то хоча б частково і таким чином істотно поліпшити свої національні нормативно-технічні документи.

Науково-технічне співробітництво у галузі стандартизації спрямоване на гармонізацію національної системи стандартизації з міжнародною, регіональними і прогресивними національними системами стандартизації. Вітчизняним законодавством визначено пріоритетність прийняття в Україні міжнародних і регіональних стандартів та кодексів ustalеної практики як національних; дотримання міжнародних та регіональних правил і процедур стандартизації; участь у міжнародній та регіональній стандартизації; вжиття заходів щодо гармонізації національних стандартів та кодексів ustalеної практики з відповідними міжнародними, регіональними нормативними документами.

Міжнародні стандарти ухвалюються як національні стандарти національним органом стандартизації. В Україні таким органом є Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»), створене постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2003 р. № 1337. Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 1163-р ДП «УкрНДНЦ» виконує функції національного органу стандартизації [5]. Наказом ДП «УкрНДНЦ» від 22 серпня 2016 р. № 244 «Про прийняття національних нормативних документів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, та скасування національних стандартів України» передбачається ухвалення низки національних нормативних документів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами методом підтвердження та наданням їм чинності з 1 вересня 2016 р.

Серед нововведених стандартів зазначено такий міжнародний стандарт ISO як ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика. Означений міжнародний нормативний документ розроблений спеціально для бібліотек з метою вдосконалення їхньої діяльності, забезпечення підвищення якості бібліотечних послуг та усунення недоліків у системі національних стандартів. Бібліотеки, до завдань яких входять забезпечення доступу до якісної, об'єктивної та актуальної інформації з усіх галузей знання, вироблення вмінь її подавання у статистичній обробці

та керування показниками ефективності діяльності, визнаються професійним співтовариством не тільки інструментом розбудови інформаційного суспільства, а й одним з його ключових, базових елементів. Тому питання грамотного, коректного представлення показників бібліотечної діяльності, бібліотечної статистики було і залишається актуальним. Його значущість особливо зростає, коли в бібліотечній галузі тривають процеси, пов'язані з трансформацією бібліотечної діяльності, зумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в роботу бібліотек.

Стандарт ISO 2789:2013 розроблявся з метою поліпшення міжнародної звітності, статистичних показників бібліотек, забезпечення їх відповідності на міжнародному рівні, а також заохочення до його практичного застосування в системі бібліотечного управління й у наданні бібліотечно-інформаційних послуг. Цей міжнародний стандарт виступає надійним посібником для бібліотечних та інформаційних устано щодо збору, опрацювання та надання статистичних даних, адже він чітко унормовує як традиційні, так й інноваційні (інформаційні) аспекти діяльності книгозбірень. Він визначає правила збирання та подання статистики бібліотечними та інформаційними установами за канонами міжнародної звітності; забезпечує узгодженість між країнами при застосуванні бібліотеками статистичних показників, які часто використовуються бібліотеками, але не належать до числа міжнародних; заохочує використання статистичних даних при управлінні бібліотечно-інформаційними послугами. Як правило, такі стандарти, акумулюючи в собі передовий міжнародний досвід стандартизації, позитивно впливають на торговельні, культурні обміни між країнами. Тому практично всі країни прагнуть оперативної і максимально повної вводити міжнародні стандарти у національні системи нормативно-технічної документації.

Безумовно, імплементація стандарту ISO 2789:2013 в роботу вітчизняних бібліотек справлятиме істотний вплив на подальший розвиток, вдосконалення бібліотечної діяльності як на національному, так і на міжнародному рівні, сприятиме поглибленню міжнародної співпраці у галузі інтелектуальної, наукової, технічної, економічної діяльності.

З огляду на те, що новий стандарт було прийнято методом підтвердження і його використання мовою оригіналу в бібліотеках могло б

спричинити суперечливе сприйняття термінології, ускладнило б застосування відповідних методичних положень і, як наслідок, спричинилося б до викривлення інформації, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського ініціювала створення робочої групи з підготовки уніфікованого робочого перекладу національного нормативного документа, розроблення методичних рекомендацій щодо його впровадження. До співпраці були запрошені фахівці бібліотек різних систем і відомств. Координатором цієї роботи виступила НБУВ. Відбулося кілька засідань науково-методичної ради Інституту бібліотекознавства НБУВ та представників інших структур, які підтвердили свою готовність до співпраці. Було визначено склад робочої групи, алгоритм дій, терміни виконання робіт, форми комунікації [7]. Після вирішення усіх організаційних питань розпочалася копітка робота. Автору цієї статті також довелося працювати у робочій групі, яка здійснювала переклад міжнародного стандарту ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика, який був необхідний для розроблення методичних рекомендацій. Тому доцільним буде поділитися досвідом роботи.

Перш за все члени груп, ознайомившись із текстом, розпочали укладання словника термінів та дефініцій, які використовувались у стандарті, з метою подальшої їх уніфікації. Потім розпочалася робота над перекладом тексту. Для забезпечення правильності перекладу потрібна була висока обізнаність у галузі, розуміння різних смислових контекстів, максимально точна передача змісту, врахування особливостей мови. Тобто така робота передбачала тісну співпрацю філолога, перекладача та фахівця з предметної галузі. Завдяки тому, що деякі члени нашої робочої групи мали як лінгвістичну, так і бібліотечну освіту та великий досвід роботи у бібліотечній галузі, процес перекладу істотно полегшувався. Усі члени групи, залучені до перекладу, цілеспрямовано прагнули до досягнення еквівалентності перекладу термінологічної лексики, встановлення правильних міжмовних відповідностей термінологічних понять і однозначного розуміння термінології фахівцями на національному та міжнародному рівнях.

Слід наголосити, що у своїй роботі ми часто послуговувалися дослідженнями, спрямованими на подолання мовних бар'єрів у професійних сферах діяльності, особливо, вирішення проблем українського

терміноворотення, вживання та функціонування термінологічних одиниць, іншомовних слів та запозичень (І. Кочан [8, 10], Г. Мацюк [10], Т. Панько [10], О. Петренко [11], А. Олійник [9], М. Вакуленко, П. Селігей [13], Л. Архипенко [1], О. Селіванова [12], Г. Сергєєва [14], І. Скорейко-Свірська [15], С. Стецюк [18] та ін.). Особливо прислужилися напрацювання Н. Стрішенець, яка опікується проблемами розвитку професійної термінології як засобу взаєморозуміння між бібліотекарями різних країн, досліджує питання синонімії у бібліотечно-інформаційній термінології. Одним із її вагомих наукових доробків є Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології, котрий найчастіше використовувався у процесі перекладу [19]. Також нам стали у нагоді дослідження української бібліотечної термінології, здійснені Т. Добко [3], Г. Солоїденко [17], Ю. Ейсмонт [4], М. Безрукою [2], В. Бураном, В. Медведєвою, Г. Ковальчук, М. Сенченком [16] та ін.

Зважаючи на бурхливий розвиток міжнародних відносин нашої держави та недостатню при цьому розвиненість термінології української мови, питання термінологічного планування та перекладу іноземних, зокрема бібліотечно-інформаційних, фінансово-економічних термінів, потребували особливої уваги з боку лінгвістів та перекладачів, тому що будь-який вузькоспеціалізований текст ґрунтується на термінах, які роблять його стислим, інформативним і конкретним. Здавалося б, яке відношення до бібліотечного стандарту має фінансово-економічна терміносистема? А виявилось, що пряме, оскільки відповідні терміни часто вживаються у стандарті, особливо стосовно здійснення підрахунків, фінансування, надходжень, витрат тощо. Наприклад, положення 6 Collecting statistical data (збір статистичних даних); Додаток Б Закруглення результатів (Annex B Grossing up). Щодо самої назви Додатка Б, то grossing up є фінансово-економічним терміном і перекладається як: перерахунок; коефіцієнт перерахунку на валову основу; сума, додана до чистого показника для отримання валового показника; перераховувати чистий показник. Іншими такими термінами, що викликали деякі складнощі під час здійснення перекладу, стали inputs and outputs – витрати та продуктивність; коефіцієнт прямих витрат; ресурси, що вводяться, та кінцевий результат. Справа в тому, що в бібліотечних англо-українських словниках їх переклад не зафіксований. До термінів інших галузей у тексті документа також належать: outcome – результат, прибутковість,

продуктивність; cost-effective – рентабельний, економічно ефективний, маловитратний; cultural economics – економіка культури (галузь економіки, що вивчає вплив культури на результативність в економіці); efficiency – результативність, продуктивність, прибутковість, (високий) організаційно-технічний рівень; full-time equivalent (FTE) – еквівалент повної зайнятості; critical incident technique (CIT) – методика критичних випадків; operating expenditure – експлуатаційні (звичайні) витрати; витрати, що виникають при експлуатації бібліотеки тощо.

У процесі перекладу тексту, уніфікації термінів використовувалися наявні перекладні і тлумачні словники, зокрема вже згадуваний «Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології» Н. Стрішенець [19], «Словник основних термінів з бібліотечно-інформаційної діяльності» М. Безрукої [2]. Вони значно полегшували виконання завдання, хоча й не завжди. Адже в умовах стрімкого розвитку ІТ-технологій, інноваційної діяльності бібліотечних установ постійно з'являються нові англomовні поняття, терміни, що потребують перекладу, тлумачення, введення їх у вітчизняну бібліотечну термінологічну систему для заповнення лакун.

У лінгвістиці під лексико-семантичними лакунами розуміють відсутність в одній мові лексеми на певному місці у структурі лексичної парадигми за наявності цієї лексеми в іншій. Під безеквівалентною одиницею розуміють одиницю, наявну в одній мові і відсутню в іншій. Безеквівалентні одиниці і лакуни завжди виявляються «в парах»: якщо в одній мові є лакуна, то в іншій (яка зіставляється) – безеквівалентна одиниця, і навпаки.

Наявні сьогодні в англійській мові mass-media, services for interactive use, file, browse, website, virtual visit тощо є лакунами для української мови, а для англomовного населення – безеквівалентні одиниці на тлі української мови. Такі слова, зазвичай, перекладаються способами прямого перекладу, зокрема запозичення, калькування й дослівного перекладу.

І така тенденція з кожним роком набирає сили. «Процеси поповнення української мови запозиченнями, – зазначає Ю. Ейсмонт, – особливо активізувалися в останнє десятиріччя ХХ – на початку ХХІ ст. Таке явище є закономірним і прогнозованим, адже після здобуття незалежності Україна стала відкритою для інтеграції в міжнародні культурні,

економічні, інформаційні сфери тощо [4]. На думку І. Шипіло, «українська термінологія як складова частина наукової мови перебуває на гребені свого національного відродження. Однак, за останніми підрахунками лінгвістів, в окремих терміносистемах української мови слова іншомовного походження становлять до 60 відсотків» [22].

ISO 2789:2013 містить розділ, присвячений інтерактивним послугам (Services for interactive use) та використанню їх бібліотеками. До інтерактивних сервісів стандарт відносить блоги, блог пости, вікі, подкасти та ін. Майже всі ці поняття – безеквівалентна лексика, яка на сьогодні ще не має національних відповідників. Тому способами її передачі українською є транслітерація, калькування, описовий переклад. Наведемо приклади таких термінів, що вживаються у стандарті: блог (blog, weblog) – веб-сторінка, на якій здійснюється публікація веб-посилань і / або коментарів з певного предмета, або теми у вигляді коротких записів, розміщених у зворотному хронологічному порядку; blog post – блог пост – запис, публікація у блозі; podcast – подкаст, цифровий медіа (аудіо або відео) файл, опублікований на ресурсі Інтернету через RSS канал; Wiki – вікі, веб-додаток, що дає змогу користувачам додавати контент у спільні (створюються у співавторстві) гіпертекстові веб-ресурси і редагувати його зміст (відкрите редагування). Такий переклад пояснюється тим, що виокремлені терміни є запозиченнями та не потребують специфічних перекладацьких трансформацій [24].

За результатами перекладу документа фахівці дійшли одноставної думки щодо доцільності поповнення англо-українських словників бібліотечної термінології такими термінами: «on-site loan» – видача на місці; документ, доставлений, як правило, із закритого доступу, для використання лише у приміщенні; point-of-use training – місце, яке використовується для навчання; неструктуроване навчання користувачів, яке здійснюється працівниками бібліотеки за імпровізованим запитом користувачів у, зазвичай, визначеному ними місці; rejected session/turnaway – відхилена сесія/відмова; data mining – інтелектуальний аналіз даних, глибинний аналіз даних, збирання даних, вилучення даних, пошук даних; feedback – спеціальний зворотний зв'язок, відповідна реакція, зв'язок виробника зі споживачем, інформація від споживача (user feedback), результати, що використовуються, отримані в іншій галузі знання, запит до бази даних, або електронного каталогу, незадоволений через численні запити,

які перевищують ліміт одночасного використання; *virtual visit* – віртуальне відвідування; *public Access Workstation* – автоматизована робоча станція/робоче місце вільного доступу; *co-edition* – одночасне видання однієї й тієї самої книги (у різних країнах і різними мовами); *content unit* – одиниця контенту; *external service point* – зовнішній пункт обслуговування; *own work-related objectives* – професійні цілі (завдання); *qualitative data* – якісні (авторитетні) дані; *radio frequency identification (RFID)* – радіочастотна ідентифікація; *Open Access Publishing Fees* – внески за публікації у відкритому доступі.

Отже, перехід на міжнародні стандарти у бібліотечно-інформаційній діяльності неминучий та вкрай важливий для України, оскільки це значно прискорює нашу інтеграцію у світову бібліотечну спільноту, уможлиблює наше позиціонування як конкурентоспроможного її члена, сприяє розвитку й удосконаленню національної системи технічного регулювання згідно з канонами світової практики, актуалізації фонду нормативних документів, налагодженню та поглибленню професійних взаємовідносин.

Специфіка перекладу термінів міжнародних нормативних документів полягає в тому, що найважливішою умовою досягнення еквівалентності є збереження в перекладі змістової точності перекладних одиниць, забезпечення абсолютної ідентичності понять. Здійснення перекладу міжнародного стандарту з бібліотечної статистики передбачає визначення у першу чергу групи термінів, поява яких пов'язана з трансформацією бібліотечної діяльності, зумовлена впровадженням у роботу бібліотек інформаційно-комунікаційних технологій, котрі потребують подальшої узгодженої співпраці лінгвістів та бібліотечних фахівців з метою їх уніфікації.

Цілком очевидно, що визначення понять у сфері бібліотечної статистики, уніфікації термінів сприятимуть оптимізації формування оновленої системи статистичних показників, розвиватимуть терміно-систему бібліотечної справи загалом.

Література

1. *Архипенко Л. М.* Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ –

початку XXI ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Архипенко Л. М. ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2005. – 20 с.

2. *Безрука М. В.* Словник основних термінів з бібліотечно-інформаційної діяльності / уклад. М. В. Безрука. – Івано-Франківськ : НТБ ІФНТУНГ, 2013. – 48 с.

3. *Добко Т.* До питання розвитку термінології бібліотечно-інформаційної сфери / Т. Добко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 8. – С. 1–4.

4. *Ейсмонт Ю.* Термінотворення на сучасному етапі: чи є загрози українській мові? (за матеріалами УРЖ «Джерело») / Ю. Ейсмонт // Наук. пр. Нац. б-ки України імені В. І. Вернадського. – 2017. – Вип. 45. – С. 184–189.

5. Загальні відомості про ДП «УкрНДНЦ» [Електронний ресурс] // Українське агентство стандартизації. – Режим доступу: <http://uas.org.ua/ua/zagalni-vidomosti-pro-dp-ukrndnts/>. – Назва з екрана.

6. Про стандартизацію : Закон України № 1315–VII від 05.06.2014 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>. – Назва з екрана.

7. Запрошуємо бібліотечних фахівців до співпраці щодо перекладу нових національних стандартів [Електронний ресурс] // Сайт НБУВ. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3087>. – Назва з екрана.

8. *Кочан І.* Іншомовні слова: кальки чи національні відповідники? / І. Кочан // Українська наукова термінологія. Проблеми перекладу : зб. матеріалів наук. практ. конф. – Київ : Наук. думка, 2009. – № 2. – С. 9–26.

9. *Олійник А.* Роль запозичень-англіцизмів у розвитку сучасної української мікроекономічної термінології : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 // Олійник А. Д. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2002. – 20 с.

10. *Панько Т. І.* Українське термінознавство : підручник / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.

11. *Петренко О.* Способи творення англійської та німецької науково-технічної термінології / О. Петренко // Наук. записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) : зб. наук. пр. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – Вип. 115. – С. 416–422.

12. *Селіванова О.* Сучасна лінгвістика: термінол. енцикл. / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.

13. *Селігей П.* Що нам робити із запозиченнями? / П. Селігей // Укр. мова. – 2007. – № 4. – С. 16–32.

14. *Сергєєва Г.* Англомовні запозичення в українській правничій термінології : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Г. А. Сергєєва ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2002. – 16 с.

15. *Скорейко-Свірська І. П.* Запозичення термінів як результат мовної взаємодії / І. П. Скорейко-Свірська // Наук. записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство) : У 5 ч. – Кіровоград, 2008. – Вип. 75 (2). – С. 320–324.

16. Словник книгознавчих термінів / уклад.: В. Я. Буран, В. М. Медведєва, Г. І. Ковальчук, М. І. Сенченко – Київ: АРАТТА, 2003. – 160 с.

17. *Солоїденко Г. І.* Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку : монографія / Г. І. Солоїденко. – Київ, 2010. – 204 с.

18. *Стецюк С. В.* Англомовні запозичення в українській фінансово-економічній термінології [Електронний ресурс] / С. В. Стецюк. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15163/1/17_Stetsyuk_52_54_2012_terminology.pdf. – Назва з екрана.

19. *Стрішенець Н. В.* Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології / Н. В. Стрішенець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2004. – 329 с.

20. *Стрішенець Н.* Розвиток професійної термінології як засобу взаєморозуміння між бібліотекарями різних країн / Н. Стрішенець // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2003. – Вип. 11. – С. 51–58.

21. *Стрішенець Н.* Сучасна американська бібліотечно-інформаційна терміносистема: бібліотекознавчий аспект / Н. Стрішенець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2011. – 501 с.

22. *Шипіло К. І.* Про деякі проблеми перекладу термінологічних запозичень [Електронний ресурс] / К. І. Шипіло. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Philologia/62901.doc.htm. – Назва з екрана.

23. *Шульга О. Р.* Стандартизація як інструмент правового регулювання бібліотечної діяльності [Електронний ресурс] / О. Р. Шульга // Республиканская научно-техническая библиотека. – Режим доступу: <http://rlst.org.by/izdania/ib203/628.html>. – Загл. с екрана.

24. ISO 2789:2013(en) Information and documentation – International

library statistics [Electronic resource] / ISO. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:2789:ed-5:v1:en>.

References

1. Arkhylenko, L. (2005) Inshomovni leksychni zapozychennia v ukrainskii movi : etapy i stupeni adaptatsii (na materialy anhlitsyzmiv u presi kintsia XX – pochatku XXI st.) [Foreign languages borrowing in Ukrainian Language: stages and steps of adaptation (on materials of anglicisms in press of the end of the XX th – the beginning of the XXI th century)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: Kharkiv. nats. un-t im. V. N. Karazina [in Ukrainian].
2. Bezruka, M. V. (2013). Slovnyk osnovnykh terminiv z bibliotechno-informatsiinoi diialnosti [Dictionary of main terms of library and information activity]. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
3. Dobko, T. (2011) Do pytannia rozvytku terminolohiyi bibliotechno-informatsiinoi sfery [As for the issue of Library and Information sphere terminology development]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin Book Chamber*, no. 8, pp. 1–4 [in Ukrainian].
4. Eismont, Yu. (2017) Terminotvorennia na suchasnomu etapi: chy ye zahrozy ukrainskii movi? (za materialamy URZH «Dzherelo») [Terminology formation at present: does it threaten the Ukrainian language?(according to the Ukrainian abstract journal «Dzherelo»)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 45, pp. 184–189 [in Ukrainian].
5. Zahalni vidomosti pro DP «ukrNDNTS» [General information about Ukrainian Agency for Standardization]. *Ukrainske Ahentstvo Standartyzatsii – Ukrainian Agency for Standardization*. Retrieved from <http://uas.org.ua/ua/zagalni-vidomosti-pro-dp-ukrndnts/> [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy «Pro standartyzatsiiu» № 1315–VII vid 05.06.2014 r. [The Law of Ukraine «About Standardization»]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> [in Ukrainian].
7. Zaprosuiemo bibliotechnykh fakhivtsiv do spivpratsi shchodo perekladu novykh natsionalnykh standartiv [Library specialists are invited for collaboration in translation of new national standards]. *www.nbu.gov.ua*. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/3087>[in Ukrainian].

8. Kochan, I. (2009). Inshomovni slova: kalky chy natsionalni vidpo-vidnyky? [Foreign language words: calques or national correspondings ?] *Ukrayinska naukova terminolohiia. Problemy perekladu : zbirnyk materialiv naukovo-praktychnoi konferentsii – Ukrainian Scientific Terminology. Problems of Translation: a Collection of Materials of the Scientific and Practical Conference*, no. 2, pp. 9–26. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
9. Oliinyk, A. (2002). Rol zapozychen-anhlytsyzmiv u rozvytku suchasnoi ukrayinskoï mikroekonomichnoi terminolohii [The role of English loan words and word combinations in the development of modern Ukrainian microeconomic terminology]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
10. Panko, T. I., Kochan, I. M., Matsyuk, H. P. (1994). Ukrayinske terminoznavstvo [Ukrainian terminology]. Lviv: Svit [in Ukrainian].
11. Petrenko, O. (2013). Sposoby tvorennia anhliiskoi ta nimetskoï naukovo-tekhnichnoi terminolohii [The ways of creating English and German scientific and technical terminology]. *Naukovi zapysky. Seriya: Filolohichni nauky (movoznavstvo): zbirnyk naukovykh prats – Proceedings. Series: Philological Sciences (Linguistics): a Collection of Scientific Works*, issue 115, pp. 416–422. Kirovohrad [in Ukrainian].
12. Selivanova, O. (2006). Suchasna linhvistyka: terminol. entsykl. [Modern linguistics: terminology encyclopedia] Poltava : Dovkillia-K, 716 p. [in Ukrainian].
13. Selihey P. (2007). Shcho nam robyty iz zapozychenniamy? [What do we do with borrowings?]. *Ukrayinska mova – Ukrainian Language*, no. 4, pp. 16–32 [in Ukrainian].
14. Serheyeva, H. (2002). Anhlmovni zapozychennia v ukraïnskii pravnychii terminolohii [English loan words in Ukrainian law terminology]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
15. Skoreiko-Svirska I. P. (2008). Zapozychennia terminiv yak rezultat movnoi vzaïemodii [Borrowing of terms as a result of linguistic interaction]. *Naukovi zapysky. Seriya: Filolohichni nauky (movoznavstvo) – Proceedings. Series: Philological Sciences (Linguistics)*, issue 75 (2), pp. 320–324. Kirovohrad [in Ukrainian].
16. Buran, V. Ya., Medvedieva, V. M., Kovalchuk, H. I., Senchenko, M. I. (2003). Slovyk knyhoznavchykh terminiv [Dictionary of Book science terms]. Kyiv: ARATTA [in Ukrainian].
17. Soloidenko, H. I. (2010). Ukrainska bibliotechna terminolohiia: stanov-

lennia ta osnovni etapy rozvytku [Ukrainian library terminology: formation and main stages of development]. Kyiv [in Ukrainian].

18. Stetsyuk, S. V. Anhlomovni zapozychennia v ukrayinskii finansovo-ekonomichnii terminolohiyi [English-language borrowings in Ukrainian financial and economic terminology]. Retrieved from http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15163/1/17_Stetsyuk_52_54_2012_terminology.pdf [in Ukrainian].

19. Strishenets, N. V. (2004). Anhlo-ukrainskyi slovnyk-dovidnyk biblio-techno-informatsiinoi terminolohii [English-Ukrainian Glossary of Library and Information Science]. Kyiv. 329 p. [in Ukrainian].

20. Strishenets, N. (2003). Rozvytok profesiinoi terminolohiyi yak zasobu vzaiemorozuminnia mizh bibliotekariamy riznykh kraiin [Development of professional terminology as a means of mutual understanding between librarians from different countries]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue, 11, pp. 51–58. Kyiv [in Ukrainian].

21. Strishenets, N. (2011). Suchasna amerykanska bibliotechno-informatsiina terminosystema: bibliotekoznavchyi aspekt [Modern American library and information terminology system: Library Science aspect]. Kyiv [in Ukrainian].

22. Shypilo, K. I. (2010). Pro deiaki problemy perekladu terminolohichnykh zapozychen [About some problems in translation of terminology borrowings]. Retrieved from http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Philologia/62901.doc.htm [in Ukrainian].

23. Shulha, O. R. Standartyzatsiia kak instrument pravovoho rehulyrovaniia biblyotechnoi deiatelnosti [Standardization as a tool of legal regulation of library activity]. *Respublykanskaia nauchno-tekhnicheskaia biblioteka – Republican Scientific and Technical Library*. Retrieved from <http://rlst.org/by/izdania/ib203/628.html> [in Russian].

24. ISO 2789:2013(en) Information and documentation – International library statistics. Retrieved from <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:2789:ed-5:v1:en> [in English].

Стаття надійшла до редакції 20.11.2017.

Liudmyla Demianiuk,

Cand. Sci. (Historical), Senior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Implementation of International Standard of Library Statistics:**Terminology Aspect**

The present paper deals with the relevance of implementation of International standard «ISO 2789:2013, Information and documentation. International Library Statistics» in Ukraine. Specific features of translating the terminology definitions are analyzed in the article. The groups of terms resulting from the transformation of libraries activity caused by the implementation of information and communication technologies in its activity were defined in the process of translating the normative document of library statistics. This area requires the further coordinated cooperation between linguists and library specialists in order to unify this terminology. Unification of terms and definitions in the field of library statistics will help to optimize the formation of an updated system of statistical indicators and will continue to develop the terminology of the Library Science as a whole. Implementation of this International Standard is of paramount significance for Ukraine because it significantly accelerates our integration into the world library community, enables our positioning as a competitive member. It will also contribute to the development and improvement of national system of technical regulation in accordance with the existing world practice, to the mainstreaming of the fund of normative documents, to encourage professional and effective networking.

Keywords: International Organization for Standardization (ISO), International standard ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) «Information and documentation. International library statistics, implementation of international standards, translation, terms and definitions.